

**ÁROP 2.2.21.
Bejárható Magyarország Keretprogram**

Természetjáró szabadidő-szervező és programkoordinátor

átképzési- és közszolgálati továbbképzési program

9. modul: Vitorlás természetjárás

Tananyagszerző: Dr. Dénes Kálmán

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	2
I. Vitorlás természetjárás alapismeretei.....	2
1. A vitorlás természetjárás kialakulása, jelenlegi helyzetének értékelése	2
2. SWOT (GYELV) analízis az ágazatban	2
3. A vitorlázással kapcsolatos elméleti ismeretek	5
4. Vitorlázásra alkalmas állóvizeink és azok kikötői	6
5. A vitorlástúrák szervezésének jogszabályi- és szabályozási háttere, a vízi közlekedés szabályai.....	9
<i>Ismeretellenőrző kérdések</i>	12
II. Vitorlás túrák túraútvonalai	13
1. A víziút kitűzése és a Hajózást szabályozó jelek.....	13
2. Meteorológiai viszonyok jelzése, viharjelzés a tavakon.....	14
3. Túra típusok, a jármód szakmai sajátosságai.....	15
<i>Ismeretellenőrző kérdések</i>	16
III. A vitorlástúra szervező és programkoordinátor	17
1. A képzés célja	17
2. A vitorlástúra szervező feladata	19
<i>Ismeretellenőrző kérdések</i>	19
IV. Vitorlástúrák szervezésének folyamata	20
1. A rendezvény előtti feladatok, avagy vitorlástúrák előkészítésének feladatai	20
2. A rendezvény alatti feladatok, avagy vitorlástúrák lebonyolításának feladatai.....	21
3. A rendezvény utáni feladatok, avagy Vitorlástúrák lebonyolítása utáni, zárási feladatok.....	21
4. Projekt-javaslat	22
<i>Ismeretellenőrző kérdések</i>	22
Felhasznált irodalom	23
Záró tesztkérdések	24

Bevezetés

Napjainkban ismét egyre nagyobb igény mutatkozik arra, hogy a számítógépes játékok és az internetes közösségi oldalak látogatása helyett különböző szabadidő programokon, túrákon vegyenek részt az emberek, kortól és nemtől függetlenül. Ennek az egyre növekvő társadalmi rétegnek a szabadidő tartalmas eltöltésére vonatkozó igényeit többek között vitorlástúrák szervezésével, és hozzá kapcsolódó szabadidős programokkal lehet biztosítani. Ezek – nem feltétlenül profitorientált – szervezéséhez és lebonyolításához biztosít oktatási szakanyagot ez a jegyzet, amelyet vitorlástúra szervezők és vezetők egyaránt használhatnak.

I. Vitorlás természetjárás alapismeretei

1. A vitorlás természetjárás kialakulása, jelenlegi helyzetének értékelése

A magyar hajózás története visszanyúlik hazánk történelmének kezdetéig, amikor is főként személy-, és áruszállításra, valamint katonai feladatok végrehajtására alkalmaztak kisebb-nagyobb hajókat. Jó néhány évszázaddal később, az 1800-as években kezdett elterjedni a vitorlások kedvtelési-, és sportcélú igénybevétele. A hazai versenyvitorlázás első mérföldköve 1867-re tehető, amikor magyar főurak egy csoportja megalapította „Balaton-Füredi Yacht Egylet” néven hazánk első vitorlás klubját. A hazai vitorlássport fejlődését jelentősen segítette, hogy egy angol hajóépítő, Richard Young 1881-ben Balatonfüreden elkezdte építeni az első magyar vitorlás hajókat. A következő évtől pedig már sor került az első hazai vitorlás verseny megrendezésére is. 1929-ben, hosszú évek előkészítő munkájaként alakult meg a klubokat összefogó Magyar Vitorlás Szövetség, amely az alapítása óta eltelt évek során számtalan európai- és világversenyt rendezett, és kiemelkedő vitorlázókat segített a vitorlás sportban elért eredményeihez.

Napjainkban a vitorlázás kedvtelési- és versenysport célú igénybevétele mellett jelen van a rövidebb-hosszabb vitorlástúrák iránti igény is. Erre alapozva számos magánszemély, gazdasági társaság és sportegyesület ajánlja évtizedek óta szolgáltatásait a sportolni vágyó fiataloknak, és azoknak, akik a napi munkában megfáradva mindössze kikapcsolódást keresnek a vitorlázásban.

2. SWOT (GYELV) analízis az ágazatban

A turizmus milliárdos üzlet. Az ebbe befektető óriási hasznot remélhet és realizálhat, ha jól végzi a feladatát, azonban csak viszi a pénzt, ha nem. Éppen ezért ebben az alfejezetben a vitorlás természetjárásnak, valamint a vitorlástúrák általános helyzetének SWOT analízissel történő elemzése feltárja az ágazat jövőbeni életképességét, a befektetés megtérülését. Ismerteti továbbá azokat a feladatokat,

amelyek fontosak az ágazat működéséhez és fenntartásához, valamint fejlesztéséhez és népszerűsítéséhez. Ez, és egy üzleti terv elkészítése fontos feladat annak érdekében, hogy végül gazdasági hasznot termeljen a beruházás, vagy valamilyen egyéb módon térüljön meg a befektetés.

Erősségek:

- Magyarország jelentős felszíni vízbázissal rendelkezik, amely a gazdasági-, és egyéb társadalmi célokon túl sportolásra is igénybe vehető. Az álló-, vagy folyóvizeinken különböző vízi eszközökkel megtehető kilométerek száma több ezer.
- Hazánkban a vízhez kötődő munkának és kikapcsolódásnak több ezer éves hagyománya van, ezáltal elfogadott és támogatott a társadalomban.
- A vízi sportokkal foglalkozó szakági sportszövetségek hazai-, és nemzetközi megítélése jó, amely alapvetően a jól képzett szakembergárdának, a színvonalas hazai versenyeknek (pl. Balaton-kerülő Kék Szalag vitorlásverseny), valamint a versenysportokban elért sikereknek köszönhető.
- A vízitúrázás, vitorlás-túrázás korra és nemre való tekintet nélkül űzhető, ezért nagy a felvevőpiaca.
- Jól kiépített viharjelző rendszer működik pl. a Balatonon, ami biztonságossá teszi a túrát.
- A vízen töltött idő után kiegészítő programok és szolgáltatások sokasága biztosítja a tartalmas és kellemes kikapcsolódást (nevezetességek-látnivalók, gasztronómia, kalandparkok, stb.)

Gyengeségek:

- Az iskolarendszerű oktatásból hiányzik a vízi-jártassági ismeretek oktatása.
- Az oktatási intézményeknek nincs megfelelő szakképzett oktatója és eszközállománya. (vitorlás, szállítóeszköz, kikötő, stb.)
- Vitorlást vásárolni és fenntartani nagyon költséges feladat, ezért azt csupán a társadalom egy szűk kis szegmense engedheti meg magának. Emiatt alakult ki az az általános nézet a társadalomban, hogy a vitorlázás a gazdagok sportja.
- A kikötők szabad kapacitása véges, ezért a több napos körtúrák gondos előkészítést igényelnek.
- A kikötőkben a személyek számára (szállás-, étkezés-, öltözködés-, fürdés, stb. lehetősége) és a vitorlás kiszolgálására (áram, víz, kiemeléshez daru, stb.) rendelkezésre álló infrastruktúra eltérő.
- A kikötőhelyek egy része nincs megfelelően felszerelve, ami részben a pénzhiánnyal, részben pedig a piaci igények figyelmen kívül hagyásával magyarázható.

- A kikötők rendszeres medertisztítása-kotrása a feliszapolódás miatt – általában pénzhiány miatt – nem mindenhol megoldott, ezért a nagyobb merülésű, tőkesúlyos vitorlások mozgása számos kikötőben nehézkes.
- A különböző szolgáltatók (kikötők, szállások, vendéglátóhelyek, stb.) között nincs, vagy nem jelentős a kapcsolat, így az információáramlás korlátozott.
- A potenciális ügyfelek széles köréhez nehezen jutnak el információk a vitorlás túrákról.
- Ernyőszervezet hiányában a túraszervezőknek nincs központi érdekvédelmi és érdekérvényesítő képességük. Nincs egységes, központi reklám, amely népszerűsíti a sportágat, a vitorlázattal foglalkozó szervezeteket és a rendezvényeket.
- Korlátozott állami-, önkormányzati és pályázati források állnak rendelkezésre a rendezvények szervezésére, meghirdetésére és lebonyolítására.
- Számos kikötőhely üzemeltetője nem tulajdonosa a területnek, ezért nem akar fejleszteni.
- Kevés az oktatásra alkalmas szakember.

Lehetőségek:

- A vitorlás túrák, és a hozzá kapcsolódó programok költségei alacsonyan tarthatók bérelt hajókkal, vagy vitorlás hajóval rendelkező szervezetektől igénybe vett szolgáltatásokkal, így a potenciális felvevő piac hatalmas lehet. Ezáltal a vitorlás természetjárás kikerül a „luxustermék” kategóriából.
- A rendelkezésre álló hazai- és nemzetközi pályázatok megfelelő elosztásával növelhető a vitorlázás népszerűsége és elérhetősége a kevésbé tehetős rétegek számára is.
- Országos szintű szervezett reklámkampány segítségével népszerűsíthető a sportág.
- Iskolarendszerű képzésben célszerű foglalkozni a vízi-jártassági ismeretek oktatásával. Ennek keretében ösztönözni kell a diákokat és a fiatalokat a vitorlázásra.
- Szükséges a megfelelő szakembergárda képzése és továbbképzése.
- A szakági sportszövetségek bevonása, tapasztalatainak felhasználása a sportág jövőjének kialakításába nélkülözhetetlen.
- Jelentős kedvezmények biztosításával nagy számban kell bevonítani a gyerekeket a sportágba.

Az Európa szerte jól ismert és jó megítéléssel bíró tavaink, hazánk természeti és épített kincsei, kulturális értékei valamint a minderre ráépülő hazai turizmus kiváló hátteret és lehetőséget biztosítanak a vízi turizmus fejlesztéséhez. Mindezek, valamint a vitorlázásban rejlő lehetőségek tervszerű és tudatos kihasználásával a vízi turizmus fejlesztésének várható eredményei a következők:

- A külföldi vízi turisztikai régiókkal szembeni versenyhátrány leküzdhető;
- A vízi turizmusban résztvevők aránya növelhető;
- A vízi turisztikai beruházások gyorsabb megtérülése várható;
- A magas fajlagos költségű magyar és külföldi vendégek számának növekedése biztosítható (vitorlás és motoros, valamint jacht-turizmus);

Veszélyek:

- A napjainkban egyre divatosabb egyéb vízi sportok (kajak, kenu, rafting, stb.) háttérbe szorítják a vitorlázást. Emellett szívesebben mennek külföldre a turisták.
- Jelentősen megváltoztak a fogyasztói igények, aminek következtében a kényelmesebb kikapcsolódást választják a turisták. Ezen kívül egyre komolyabb, a társadalom jelentős részét érintő probléma, hogy a sport helyett inkább a számítógépes játékokat, közösségi oldalakat választják az emberek. Ezek az okok csökkenő kereslethez vezethetnek.
- A növekvő igények miatt jelentősen nőhet a vízi balesetek száma.
- Érdekellentétek alakulhatnak ki a vitorlástúrákat szervező gazdasági társaságok között.
- Nem egységes, a résztvevők nélkül kialakított állami támogatási rendszer bevezetése régiós súlyponteltolódásokat okozhatnak. A fejlettebb országrészekben nagyobb kereslet, ezáltal nagyobb és színvonalasabb kínálat alakulhat ki.

3. A vitorlázással kapcsolatos elméleti ismeretek

A vitorlázással kapcsolatos, valamint a vitorlástúra végrehajtásához szükséges elméleti ismereteket döntően a nemzeti fejlesztési miniszter 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelete, valamint annak 1. számú melléklete, a „Hajózási Szabályzat” (a továbbiakban: HSZ) határozza meg. A HSZ a víziközlekedés rendjének ismertetése mellett tartalmazza a jármódhoz kapcsolódó általános előírásokat, a hajó és a víziút jeleit és jelzéseit, a hajózás és a veszteglés szabályait, a vizek védelmének előírásait a szennyezéstől, a hajók kötelező felszereléseit, a biztonsági előírásokat, stb. is.

A vitorlástúra nélkülözhetetlen eleme a hajó, amelynek számos típusa közül a túra végrehajtásához legmegfelelőbbet kell kiválasztani. A hajótípus kiválasztásához előzetesen ismerni kell a túra néhány fontosabb jellemzőjét, mint pl.: a csoport létszámát, a túra időtartamát, valamint azt, hogy többnapos túra esetén a hajón éjszakázik-e a csoport.

Vitorlás hajó fogalma alatt a HSZ minden, kizárólag vitorlával haladó hajót definiál. Amennyiben a hajó a vitorla mellett egyidejűleg saját gépi hajtóberendezését (pl.: belső-, vagy külső motor) is használja, géphajónak kell tekinteni. A túra

végrehajtásához számos különböző osztályú (méretű, befogadó képességű, stb.) vitorlást vehetünk igénybe, amelyeket a többféleképpen csoportosíthatunk.

Ezek közül a hajó osztálya szerinti csoportosítás:

- Olimpiai osztályok
(470, 470 női, 49-er, Laser, Laser Radial női, Finn-dingi, Csillaghajó)
- Nemzetközi osztályok
(Kalóz, Soling, Repülő Hollandi, Finn masters, Formula 18, Katamarán)
- Nagyhajós OD osztályok (one design)
(8m OD, Asso 99, Dragon, Elliot 770, Scholtz 22, Sudár Regatta, Melges 24, J-24)
- Nagyhajós sport osztályok
(33-as, Dolfin, Nautic, Regina, Sudár Sport)
- Nagyhajós Yardstick osztályok
(Yardstick I., Yardstick II., Yardstick III.)
- Nagyhajós klasszikus osztályok
(15-ös túrajolle, 22-es cirkáló, 25-ös túrajolle, 30-as cirkáló, 40-es cirkáló, 50-es és 70-es cirkáló, Összevont cirkáló, Európa 30)
- Utánpótlás osztályok
(420, Cadet, Optimist, Laser 4.7, Laser Radial)

A hajó típusának jelzése (osztályjelzése) a nagyvitorlán található.

4. Vitorlázásra alkalmas állóvizeink és azok kikötői

Hazánkban sok kisebb-nagyobb tavon közlekednek – főként sportolási céllal – vitorlás hajóval, azonban ezek közül nem mindegyik használható túra lebonyolítására.

Azok a tavak alkalmasak rövidebb, vagy hosszabb vitorlástúrára:

- amelyek jelentős nagyságú vízfelülettel rendelkeznek;
- amelyek vízmélysége lehetővé teszi a nagyobb merülésű tőkesúlyos hajók közlekedését is;
- ahol jó infrastruktúrával rendelkező kikötők vannak;
- ahol van szervezett vitorlás élet, hiszen a túrához szükséges hajóknak a helyszínen kell rendelkezésre állniuk;
- ahol a parton található szolgáltatások és infrastruktúra kiépítettsége megfelelő egy, vagy többnapos túra lebonyolítására (szállás, étkezés, látnivalók, stb.).

Ezeket a követelményeket figyelembe véve hazánk 4 nagyobb tava a legmegfelelőbb: a Balaton, a Velencei-tó, a Fertő tó és a Tisza-tó.

A Balaton

A monda szerint egy kecskepásztor kecskéi egy réten, legeltetés közben széjjelfutottak, aki emiatt nagyon megharagudott. Utánuk iramodott, de megbotlott egy kőben. Felkapta ezt a követ és a kecskék után hajította. A felkapott kő alatt azonban forrás volt, amely felszökött és elborította az egész vidéket, egyúttal elnyelte a pásztort és a nyáját is. A monda szerint abból a forrásból lett a Balaton, amely Európa-hírű természeti kincsünk, Magyarország legnagyobb tava.

A tó és környéke páratlan természeti kincs, amely hazánk legkiegyensúlyozottabb éghajlatú és időjárású területén fekszik. Északi partján a Bakony hegyei emelkednek a jellegzetes vulkáni tanúhegyeivel, a Balaton-felvidék napsütéses lejtőin pedig sok szőlőt termesztnek. A Balaton és környéke az ország turisztikailag leglátogatottabb területe Budapest mellett, amely közúton, vasúton és repülőgéppel egyaránt jól megközelíthető. Környékén gyógyfürdők, termálforrások találhatók. Nyáron a kellemes időjárás, a szelek által kergetett vitorlások látványa, valamint a harmonikus szépségű táj nyugtató hatással van a kikapcsolódást kereső emberekre.

A Balaton, vagy ahogyan itthon sokan ismerik: „a magyar tenger” Magyarország és Közép-Európa legnagyobb tava, hazánk vízrajzának meghatározó eleme. A tó 77 km hosszú, szélessége 1,3–14 km között ingadozik, átlagosan 7,8 km, vízfelülete ~600 km². Víztömege mintegy 2 milliárd m³, amely a megközelítőleg 5775 km² vízgyűjtő területnek köszönhető. Legnagyobb mélysége 11 m, átlagos mélysége 3,3 m. A déli parton a víz sekélyebb, ezért nyáron jóval hamar felmelegszik. A víz hőmérséklete sekély mélysége folytán gyorsan követi a levegő hőmérsékletét, ami július hónapban a legmagasabb. Nyaranta nem ritka a 23-25 °C víz hőmérséklet. Partvonalának hossza - beleértve a kikötőket és a mólókat 235 km. Fő tápláló vízfolyása a nyugati oldalon beömlő Zala, de számos kisebb patak is folyik bele. Vízsintje nyaranta a párolgás miatt csökken, ősszel és télen a csapadék miatt pedig emelkedik. A vízszintet jelenleg az 1976-ban elkészült siófoki zsiliprendszer révén mesterségesen szabályozzák a tengerszint feletti 104 méteres szint körül. A tó vízfeleslegének levezetése a siófoki zsiliprendszeren, a Sió-csatornán keresztül történik.

Területe és vízmélysége alkalmassá teszi arra, hogy tavasztól ősziig 1 vagy akár több napos vitorlástúrákat szervezzünk. Minden nagyobb part menti településen található fejlett infrastruktúrával rendelkező kikötő, valamint – igény szerint – különböző árfekvésű szálláslehetőség.

A Velencei-tó

A Velencei-tó Magyarország harmadik legnagyobb természetes tava. Kedvező természeti és földrajzi adottságainak, valamint a mederszabályzásnak köszönhetően a Balatonhoz hasonlóan hazánk legkedveltebb üdülőhelyeinek egyike. Számos kikötője,

területe és vízmélysége alkalmassá teszi arra, hogy tavasztól ősziig elsősorban 1 napos vitorlástúrák helyszíne legyen.

Területe 26 km², a felület harmada nádassal borított. A napsütés hatására, valamint a sekély, átlagosan 1,5 m-es mélysége miatt Európa egyik legmelegebb tava: a víz hőmérséklete elérheti a 26-28 °C-ot is. A Velencei-tó ásványi anyagokban (nátrium és magnézium) gazdag, kiváló vize a kimerült szervezetet felfrissíti, regenerálja. A fürdésen kívül a reumatikus fájdalmak enyhítésére is alkalmas. Főként rövid időtartamú túrák lebonyolítására alkalmas.

A Fertő tó

A Fertő (vagy Fertő tó) Magyarország északnyugati határa mentén, a Keleti-Alpok lábainál elterülő lefolyástalan tó, amelyet „Lacus Peiso” néven már a rómaiak is ismertek. A Fertő mintegy 20 ezer éves, Közép-Európa harmadik legnagyobb állóvize és Európa legnyugatabbra fekvő sztyepptava. Nagyobb része Ausztriához, a többi pedig Magyarországhoz tartozik. A Fertő-táj és ennek részeként maga a tó is a világörökség része. Magyarországi partvidékén a Fertő–Hanság Nemzeti Park, az ausztriai a Neusiedler See – Seewinkel Nemzeti Park található. Vize sekély és sós, felszínét szeszélyes vízjárás borzolja. A tavat elsősorban a csapadékvíz, továbbá a Vulka és a Rákos-patak táplálja. A környezetébe besüllyedő medencéje miatt természetes lefolyása nincs, vizét a Hanság-főcsatorna vezeti le. Az elmúlt évszázadokban többször is kiszáradó tavat, illetve annak is magyarországi részét 1977-ben nyilvánították tájvédelmi körzetté, 1989 óta pedig Európa nemzetközi jelentőségű vadvizei között tartják számon. Főként rövid időtartamú túrák lebonyolítására alkalmas.

A Tisza-tó

A Tisza-tó (korábbi nevén a Kiskörei víztározó) Magyarország legnagyobb mesterséges tava a Tiszán, amelyet a kiskörei vízlépcső megépítése után, annak működése érdekében hoztak létre.

A tó feltöltése után elsősorban magyar turisták kezdték el látogatni a tavat, leginkább azért, mert sokkal olcsóbb volt a Balatonnál. A tó környékén rövideken beindult és rohamosan fejlődött a falusi turizmus, amelynek következtében a tó körül kempingek, szállodák, kikötők, valamint strandok épültek. A tavat a fürdőzők, a horgászok és halászok után hamarosan birtokba vették a vitorlázók is, akik 2000-ben megalapították az első, Tisza-tó Vitorlás Klubot. A vitorlázás legnagyobb akadályát a csekély, 1,5 m-t alig meghaladó átlagos vízmélység jelenti.

A tónak és környezetének mára kialakult az ökológiája, amelyben még madárrezervátum is működik. 2012-ben nyílt meg Poroszlón a Tisza-tavi Ökocentrum, mely Európa legnagyobb édesvízi akváriuma, benne a hazánkban található őshonos

fajokkal. Ezek a lehetőségek, valamint a tó körül kiépített kerékpárút megfelelően biztosítják a vitorlástúrán résztvevők kikapcsolódását. Főként rövid időtartamú túrák lebonyolítására alkalmas.

5. A vitorlástúrák szervezésének jogszabályi- és szabályozási háttere, a vízi közlekedés szabályai

A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 51 § (1) bekezdése szerint hajózási tevékenység – néhány kivételtől eltekintve – hajózási engedély birtokában végezhető. Nem kell hajózási engedély pl. abban az esetben, amikor természetes személy vagy sportegyesület kizárólag kedvtelési célból folytat hajózási tevékenységet, pl. vitorlás hajóval. Gazdasági célú hajózási tevékenység végzéséhez azonban – pl. vitorlás túra alkalmával történő személyszállításhoz – hajózási engedély szükséges. A hajózási engedélyben meg kell határozni azt a tevékenységet és területet, amelyre az engedély vonatkozik, továbbá a tevékenység folytatásának feltételeit. A vitorlástúra szervezőnek kötelessége meggyőződni a hajózási engedély meglétéről és érvényességéről.

A hajózási tevékenység végzéséhez szükséges hatósági hajózási engedélyt a Nemzeti Közlekedési Hatóság (a továbbiakban: NKH) az úszólétesítmény üzemben tartójának kérelmére adja ki. A vonatkozó jogszabályok értelmében az NKH további általános feladata a vízi közlekedésben részt vevők, annak létesítményei (hajók és azok kiszolgáló eszközei, építményei), a vízi közlekedésre szolgáló vízterületek (pálya), az ott tevékenykedő szervezetek, vállalkozások vízi közlekedésben való részvétele jog- és szakszerűségének, továbbá biztonságának hatósági eszközökkel történő biztosítása, röviden a hajózás biztonsági garanciáinak megteremtése, illetve megőrzése.

A törvény előírja továbbá, hogy a *Biztonsági, egészségügyi, környezetvédelmi és munkavédelmi követelmények* betartásáról az úszólétesítmény – jelen esetben a vitorlás hajó – üzemben tartója köteles gondoskodni. Gondoskodni köteles továbbá a 20 tengeri mérföldnél (~36 km) hosszabb utakon a – felkutatási, mentési, stb. feladatok – hajón utazó személyekről (név, életkor, neme és állampolgársága) utasnyilvántartást vezetni. A törvény rendelkezik a hajózási tevékenység korlátozásáról (pl. természeti csapás, vagy havaria helyzet esetén), amelyről a hajózási hatóság hirdetményben tájékoztatja a hajósokat.

Hajózási Szabályzat

A nemzeti fejlesztési miniszter 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelete, valamint annak 1. számú melléklete, a Hajózási Szabályzat határozza meg a víziközlekedés rendjét. A Hajózási Szabályzat alkalmazási köre a belföldön, valamint a Duna teljes szakaszán és – amennyiben erről nemzetközi szerződés rendelkezik – a Duna és a Tisza

mellékfolyóinak külföldi szakaszain magyar lobogó alatt közlekedő vagy üzemeltetett úszólétesítményekre, továbbá Magyarország területén idegen lobogó alatt közlekedő vagy üzemeltetett úszólétesítményekre terjed ki.

Ennek megfelelően a Hajózási Szabályzatot, annak előírásait alkalmazni kell vitorlástúrák lebonyolítása során is.

A Fertő tavat kizárólagosan érintő *határvízen való közlekedést* a 18/2011. (VI. 1.) BM rendelet szabályozza. Előírja, hogy: *„Nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában a rendelet hatálya a schengeni külső határon található határvízi közlekedés engedélyezésre terjed ki.”* Meghatározza továbbá, hogy: *„Az államhatárról szóló törvényben meghatározott engedély iránti kérelmet (amelynek tartalmát a rendelet meghatározza) a határvízen történő közlekedés megkezdése előtt legalább 15 nappal kell benyújtani az útvonal szerint területileg illetékes megyei rendőr-főkapitányságnál.”*

A 261/2008. (XI. 3.) Korm. rendelet határozza meg a vízi személyszállítás részletes feltételeit. A rendelet hatálya egyaránt kiterjed a vízi személyszállítást végző vállalkozásokra, valamint a szolgáltatást igénybe vevő személyekre is.

A hajózási vállalkozás köteles:

- a menetrendben meghirdetett, illetve a különjáratról szóló szerződésben meghatározott helyen és időben a vízi járművet hajózásra alkalmas állapotban kiállítani.
- az utast a menetrendben, illetve a különjáratról szóló szerződésben foglalt feltételek szerint biztonságosan a célállomásra szállítani.
- tájékoztatni az utasokat pl. a hajóállomás nevééről, az átszállási lehetőségekről, stb.;
- gondoskodni arról, hogy hajóállomásain (kikötőiben) a hajóállomás (kikötő) nevét jól látható módon feltüntessék.

Az utas jogosult:

- a vízi járművön utazni, a kiszolgáló létesítményeket, berendezéseket használni és a személyszállításhoz kapcsolódó szolgáltatásokat igénybe venni.

Az utasokra vonatkozó korlátozások:

- A hajóállomáson az utasok csak a részükre megnyitott területre léphetnek be, a hajóállomás (kikötő) területére a szállításból kizárt tárgyakat bevinni nem szabad.
- Az utas az úszóműről a vízi járműre vezető kikötőhídra, illetve a közvetlenül a parthoz kikötött vízi jármű járódeszkájára és komp rámpájára csak akkor léphet, ha azt a vízi jármű személyzete megnyitotta.

- Az utasok csak a vízi jármű részükre megnyitott területére léphetnek be, menetjeggyel nem rendelkező kísérőnek – a beteg és mozgáskorlátozott személy kísérőjének kivételével – tilos a vízi járműbe beszállni.
- A balesetek megelőzése érdekében a vízi jármű korlátjának, habvédjének ajtaját, valamint a vízi jármű ablakát önhatalmúlag kinyitni, a vízi jármű korlátjára, habvédjére ülni tilos.
- Víziközlekedési baleset vagy víziközlekedési esemény esetében az utas köteles a vízi jármű személyzetének utasításait követni.

A vitorlás hajó vezetéséhez szükséges hajózási képesítéseket a 15/2001. (IV. 27.) KöViM rendelet határozza meg.

Magatartási szabályok – közlekedési morál – ismerete a túra során, korlátozó rendelkezések

A túrán résztvevők elsődleges célja, hogy a pénzükért megkapjanak mindent, ami biztosítja számukra a kellemes és tartalmas kikapcsolódást. A szervező legfontosabb feladata, hogy a vendégei számára ezt folyamatosan biztosítani tudja, hogy jó élményekkel térjenek haza, hogy beszámoljanak azokról az ismerőseiknek is, és visszatérő vendégekké váljanak. Az önfeladtt szórakozásnak azonban vannak határai és szabályai, amelyek betartatása a szervező feladata. Ezek az előírások az általános magatartási szabályokon és normákon túl pl. a Hajózási Szabályzatban részletesen meghatározásra kerültek. A teljesség igénye nélkül emelem ki a fontosabbakat.

A víziútba dobás tilalma értelmében tilos a vízbe dobni, ejteni, önteni vagy folytatni olyan hulladékot, tárgyat, illetve anyagot, amely a környezetet károsíthatja és a hajózás, valamint a víziút egyéb használói számára akadályt vagy veszélyt jelenthet. Különösen tilos bármely formában a vízbe dobni, önteni vagy folytatni olajos hulladékot, illetve ezek vízzel képzett elegyét. Abban az esetben, ha az említett anyagok – véletlen, vagy szándékos – vízbe jutása megtörténik, a hajó vezetője köteles haladéktalanul értesíteni a legközelebbi illetékes hatóságot és a lehető legpontosabban feltüntetni a kidobás jellegét és helyét.

Mentés és segítségnyújtás vonatkozásában a HSZ előírja, hogy a hajón tartózkodó személyek biztonságát fenyegető balesetnél a hajó vezetőjének minden rendelkezésére álló eszközt fel kell használnia e személyek mentése érdekében. A HSZ értelmében a felelősség ilyen esetben tehát a hajó vezetőjéé, azonban a szervezőnek – együttműködve a hajó vezetőjével – mindent meg kell tennie a megelőzés érdekében, valamint baleset esetén a mentésnél!

Vitorlástúrák alkalmával az elsődleges cél az, hogy a résztvevők jól érezzék magukat, kikapcsolódjanak és élményekkel tele térjenek haza a túra végén. A

résztevőknek azonban saját és mások biztonsága érdekében be kell tartani a Hajózási Szabályzat előírásait, amely meghatározza a vitorlás hajó személyzetének és a hajón tartózkodó más személyeknek a kötelezettségeit. Ennek értelmében a személyzet tagjai, valamint a túra résztvevői kötelesek végrehajtani a hajó vezetőjének – annak hatáskörében adott – utasításait, továbbá elő kell segíteniük a Hajózási Szabályzat és más vonatkozó jogszabályok és rendelkezések megtartását. A Hajózási Szabályzat előírja, hogy pl. vitorlás túra alkalmával a hajón tartózkodó minden más személy, így a túrán résztvevők is kötelesek végrehajtani a hajó vezetőjének az utasításait a hajózás biztonsága, vagy a hajó rendjének fenntartása érdekében. A túraszervező fontos feladata, hogy ezeknek a szabályoknak a betartására a program megkezdése előtt felhívja a résztvevők figyelmét.

A túrán résztvevők biztonsága miatt a vitorlástúra szervezőnek kiemelt figyelmet kell fordítania a Hajózási Szabályzat azon előírására, miszerint a személyzet szolgálatban lévő tagjai, továbbá a fedélzeten tartózkodó más, a hajó vezetésében ideiglenesen részt vevő személyek kimerült vagy bódult állapotban nem lehetnek.

Minden egyéb előírás, amely a hajón tartózkodó személyek magatartására, vagy a túra során a víziközlekedés biztonságára vonatkozik, a Hajózási Szabályzatban részletesen megtalálható. A túraszervezőnek célszerű a vendégek magatartására, viselkedésére vonatkozó előírásokból egy kivonatot készítenie, amit a túra megkezdése előtt ismertetnie kell a résztvevőkkel.

Természetes képződmények, akadályok, mesterséges létesítmények bemutatása

A HSZ számos előírást tartalmaz a hajó és személyzete, a közlekedésben részt vevő más hajó, valamint a víziút és jelzéseinek biztonsága és védelme érdekében. Rendelkezik többek között a veszélyt jelentő tárgyak elhelyezéséről a hajón, valamint a hajózást akadályozó elveszített tárgyakkal. A HSZ rendelkezik a víziút jelző és kitűző jeleinek védelméről, valamint műtárgyak (zsilip, híd, stb.) megrongálásának esetén a jelentési kötelezettségről.

1. *Milyen lehetőségek és kitörési pontok jellemzik a vitorlástúrákat?*
2. *Milyen fontosabb jellemzői vannak Magyarországra vitorlázásra alkalmas tavainak és azok kikötőinek?*
3. *Milyen hajótípusok vannak? Melyek alkalmasak vitorlástúrák lebonyolításához?*
4. *Milyen feladatai vannak a Nemzeti Közlekedési Hatóságnak a vízi közlekedéssel kapcsolatban?*
5. *Mit határoz meg a Hajózási Szabályzat? Melyek a főbb fejezetei?*

II. Vitorlás túrák túraútvonalai

A vitorlástúra szervezőnek a szervezői készség mellett komplex ismeretekkel kell rendelkeznie, ami magában foglalja:

- a vízi közlekedés általános szabályainak ismeretét;
- hajózási ismereteket és a Hajózási Szabályzat ismeretét;
- a hajók ismeretét;
- a belvizek ismeretét, használatuk különböző szabályait;
- a kikötőhasználat szabályait;
- a tereptan, vízi-térképismeret, a vitorlás jármód térképi jelzésrendszerének megismerését;
- vízmércék, vízállások, vízjelző szolgálat ismeretét, valamint meteorológiai ismereteket;
- a rendezvényszervezés és biztosítás szabályait;
- a vitorlázással foglalkozó hatóságok és szervezetek ismeretét;
- a túraútvonalak kialakításának előírásait és feladatait;

1. A víziút kitűzése és a Hajózást szabályozó jelek

A szervezőnek a túra útvonalát a hajózás részére megnyitott természetes, vagy mesterséges felszíni vízen, vagyis a HSZ definíciója szerinti víziúton kell kijelölni. A víziút használata során a hajó, a kötelék és az úszó testek köteléke hosszának, szélességének, magasságának, merülésének és sebességének meg kell felelnie a víziút és műtárgyai jellemzőinek. Amennyiben a vízi útnak az adott vízállásnál hajózásra használt és jelzésekkel kitűzött része van, a HSZ értelmében hajóútnak nevezzük. A hajózást szabályozó további jeleket és jelzéseket, úgy, mint pl. a víziút tiltó, utasító, korlátozó, tájékoztató, továbbá az illetékes hatóságok által a hajózás biztonsága és rendje érdekében megállapított kiegészítő jeleit és a jelek jelentését a HSZ I-7. melléklete tartalmazza.

A víziúton a hajózás megkönnyítése érdekében elhelyezhető kitűzőjeleket, valamint az egyes jelek használatának feltételeit a HSZ I-8. melléklete tartalmazza. Fontos előírás, hogy jelek és jelzések hiánya esetén a hajó vezetője köteles – a HSZ 1.04-es cikkében foglalt kötelező gondosság jegyében – minden biztonsági intézkedést megtenni. Ezek az alábbiak:

- A hajónak mindenkor biztonságos sebességgel kell haladnia.
- A hajó vezetőjének az e Szabályzat külön rendelkezése hiányában is meg kell tennie a kötelező gondosságból és a bevált szakmai gyakorlatból fakadó valamennyi elővigyázatossági intézkedést, hogy elkerülje különösen:
  - az emberéletet fenyegető veszélyt;

- a hajókban vagy úszó testek kötelékeiben, partban és a hajóútban vagy annak közvetlen közelében levő bármilyen műtárgyban, illetve berendezésben okozott kárt;
- a hajózás akadályozását;
- a személyzet tagjainak és a hajón, továbbá az ahhoz felcsatolt bárkákon tartózkodó személyeknek, a kikötői és partfali berendezésekben és a környezetben okozott károkat.

A víziközlekedésről szóló törvény értelmében a túra során a víziutak állomáshelyei a kikötők (céljuk a személyforgalom, áruakadás, teletetés, hajójavítás stb.), amelyek az üzemeltetés formájának szempontjából lehetnek:

- *közforgalmú kikötők*, amelyeket az üzemben tartó által meghirdetett feltételekkel bárki igénybe vehet.
- *saját használatú kikötők*, amelyek az üzemben tartó vállalkozásában végzett személyszállítási tevékenység keretében utasok ki- és beszállására, illetve az üzemben tartó részére érkezett áru kirakására vagy az általa onnan továbbított áruk berakására, tárolására szolgálnak.

A kikötők használatának részletes szabályait a kikötő üzemben tartója kikötőrendben állapítja meg, kikötőrendjüket pedig – határkikötő esetén a vámhatóság és a határőrizeti szerv egyetértésével – a hajózási hatóság hagyja jóvá. A kikötőrend hajóforgalmat érintő részét hajósoknak szóló hirdetményben is közzé kell tenni.

A kikötők részei: a rakodók, hajómenedékhelyek, kikötőhely vagy horgonyzó hely. A kikötők épülhetnek partvonalra, partvonal elé (mólokra), vagy partél mögé (medencés kikötő).

A kikötők jelölését a HSZ tartalmazza.

2. Meteorológiai viszonyok jelzése, viharjelzés a tavakon

A 46/2001.(XII.27) BM rendelet határozza meg a szabad vízben való tartózkodás alapvető szabályait. Ennek értelmében:

„A Balatonon – keleti, középső és nyugati medencékre bontva –, a Velencei-tavon, a Tisza-tavon és a Fertő tavon minden év április elsejétől október harmincegyedikéig vihar-előrejelző és viharjelző szolgálat működik. A vihar-előrejelző rendszer technikai előkészítését, fejlesztését, létrehozását, valamint – a Fertő tavi viharjelző rendszer kivételével – a működtetést a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság végzi.

(2) Az I. fokú viharjelzés (figyelmeztetés az elővigyázatosság betartására) – percenként negyvenötször felvillanó sárga fényjelzés – esetén a parttól 500 méternél nagyobb távolságra tilos fürödni, kivéve az országos sportági szakszövetség versenynaptárban szereplő, hivatásos, amatőr vagy vegyes versenyrendszerében, kizárólag

versenyengedéllyel rendelkező versenyzők részvételével rendezett úszóversenyen (bajnokságon) való részvételt, ha azt a vízirendészeti hatóság engedélyezte, mint vízi rendezvényt.

(3) A II. fokú viharjelzés (figyelmeztetés a fenyegető veszélyre) – percenként kilencvenszer felvillanó sárga fényjelzés – esetén fürödni tilos.

(4) Viharjelzés tekintetében a Balaton keleti és középső medencéjét a tihanyi Balatoni Hajózási ZRt. (a továbbiakban: BHZRt.) kompkikötő keleti mólójának, valamint a szántódi BHZRt. kompkikötő keleti mólójának jelzőoszlopait összekötő képzeletbeli egyenes választja el egymástól. A középső és a nyugati medencét a badacsonyi BHZRt. kikötő keleti mólójának, valamint a fonyódi BHZRt. kikötő keleti mólójának jelzőoszlopai között húzott képzeletbeli vonal határolja. A három medencében a várható szélviszonyok figyelembevételével egymástól eltérő viharjelzési fokozatok is elrendelhetők.

(5) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a vízirendészeti hatóság engedélyében meghatározza azon fokozott biztonsági előírásokat, amelyek biztosítják viharjelzés vagy meteorológiai veszélyjelzés esetén a résztvevők biztonságát. ¹

3. Túra típusok, a jármód szakmai sajátosságai

A vitorlástúrák szervezésének első és legfontosabb feladata annak felmérése, hogy a résztvevők milyen igényeket támasztanak a programjukkal kapcsolatban.

Vitorlástúrák típusai, csoportosítása:

A résztvevők motivációja szerint:

- sportolás (hobby és versenysport);
- ismeretszerzés;
- kapcsolatépítés;
- kikapcsolódás.

A túra időtartama szerint:

- néhány órás túra;
- 1 napos túra;
- több napos túra.

A megrendezés gyakorisága szerint:

- egyszeri esemény;
- éves/rendszeres túra;
- alkalomhoz, vagy valamilyen eseményhez kötött.

A rendezvény gazdasági célja szerint:

- profitorientált
- nem profitorientált (non-profit) rendezvény.

---

¹ 46/2001.(XII.27) BM rendelet, a szabad vízben való tartózkodás alapvető szabályairól; 4§. (2014. 06. 01.)

A rendezvény célja szerint:

- hagyományteremtés;
- hagyományőrzés;
- igény kiszolgálása;
- szórakoztatás;
- közösség erősítés, építés;
- oktatás, ismeret közvetítés;
- profitszerzés stb.

1. *Melyek a legfontosabb térképjelek a vízi közlekedésben?*
2. *Milyen követelmények alapján állítja össze a vízitúra útvonalát?*
3. *Melyek a legfontosabb környezetvédelmi rendszabályok a vízi közlekedésben?*
4. *Milyen túratípusokat ismert meg?*
5. *Melyek a legfontosabb magatartási szabályok a vízi közlekedésben?*

III. A vitorlástúra szervező és programkoordinátor

1. A képzés célja

A képzés célja olyan szervező (vagy még inkább menedzser) felkészítése a Nemzeti Közszolgálati Egyetem továbbképzési rendszerében, aki a közszolgálat (a közigazgatás valamely szintjén, pl. önkormányzatoknál, stb.) keretében kész és képes vitorlástúrák tervezésére, szervezésére, és – nem feltétlenül – vezetésére. Ezen kívül fontos képzési cél az olyan szemléletmód kialakítása, hogy a tanultakra alapozva a végzett hallgató képes legyen továbbfejlődni, felismerni a lehetőségeket és élni a lehetőségekkel.

A képzés további fontos célja olyan vitorlástúra szervező és/vagy vezető képzése:

- aki képes általános- és speciális igényeknek megfelelő egy-, vagy többnapos belvízi vitorlástúrák tervezésére, szervezésére és biztonságos lebonyolítására;
- aki a képzés során megszerzett ismereteire alapozva képes kialakítani és fejleszteni „vitorlástúra ipart”;
- aki képes tanácsaival, elméleti és gyakorlati ismereteivel segíteni a döntéshozók ilyen irányú kezdeményezéseit, vagy azok működéséhez nyújt szakmai segítséget;
- aki rendelkezik megfelelő kommunikációs-, csoportkezelési-, szervezési ismeretekkel;
- aki képes arra, hogy felismerje a különböző felkészültségű, adottságú és életkorú személyek és csoportok lehetőségeit és korlátait, és ennek megfelelő nehézségű túrát tud összeállítani a számukra;
- aki képes a biztonságos vitorlástúra körülményeit megteremteni és fenntartani, ehhez megfelelő a szakismerete, a helyzetfelismerő és problémamegoldó képessége;
- akinek szakmai ismeretei elegendőek ahhoz, hogy a tudását gyakorlati körülmények között úgy adja át, hogy a vele túrázók elsajátíthassák a vízitúrázás alapvető ismereteit, miközben a vízitúra során élményszerű ismeretekkel gazdagodnak;
- aki ismeri a biztonságos vízi közlekedésre és a vitorlás túrára vonatkozó szabályokat és előírásokat;
- aki képes motiválni a túrán résztvevőket;
- aki ismeri, betartja és betartatja a környezetvédelmi- és természetvédelmi szabályokat.
- aki az elsajátított ismeretek és gyakorlati készségek birtokában képes és alkalmas:
  - az őt foglalkoztató szervek illetékességi területén élők számára Hazánk természeti és épített kincsei, kulturális értékei köré szerveződő, a vitorlás természetjárás gyakorlása révén megvalósuló, az egészséges életmódra nevelő, szemléletformáló, közösségfejlesztő programok megtervezésére, előkészítésére és lebonyolítására;

- az őt foglalkoztató szerveknél foglalkoztatott közszolgálati tisztviselők számára a szerv humánpolitikai, belső szervezetfejlesztési rendszerébe illeszkedő, illetve a munkahelyi egészségfejlesztést szolgáló, vitorlás természetjárás során megvalósuló programok megtervezésére, előkészítésére és lebonyolítására;
- az őt foglalkoztató szervek illetékességi területén élő állampolgárok, civil szervezetek, közintézmények és vállalkozások közötti szakmai kapcsolatok kialakítására, valamint regionális, illetve lokális szintű, komplex ökoturisztikai programok megvalósítását célzó kooperációjuk előmozdítására, illetve ilyen programok fejlesztése, projektek generálása, és az ehhez szükséges forrásteremtés tanácsadói szerepben történő segítésére, támogatására.

A képzést eredményesen befejező hallgató a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, képességek és készségek birtokában munkát tud vállalni vitorlástúra szervezőként, vagy vezetőként. Szakmai felkészültségével képes garantálni a vitorlás természetjárás színvonalának legmagasabb minőségét a fogyasztói elvárásoknak megfelelően. Munkája során képes az emberek kulturált szabadidő eltöltésének segítésére. Vitorlástúrák szervezésén túl képes szakmai kapcsolatrendszerének fejlesztésére, valamint személyes kapcsolatok kialakítására. Képes megszólítani a sportolni-vitorlázni vágyó fiatalokat, és azokat, akik a napi munkában megfáradva csupán kikapcsolódást keresnek a vitorlás természetjárásban.

A szervező a vitorlás természetjárás rendezvény szervezése során számos egyéb művészeti-, szórakoztató-, szabadidős és sport programokat szervez, valamint reklámtevékenységet végez, és gazdasági ügyeket intéz.

A képzés célcsoportja lehet a hon- és rendvédelemből kikerült „fiatal nyugdíjas” kollégák, akik előképzettségüknél fogva már most is nagy tapasztalatokkal rendelkeznek a csapatépítés, a terepismeret, a gyakorlati feladatok megszervezése területén. A projekt keretében a fegyveres testületek állományából leszerelt, nyugdíjazott állományi tagok a Bejárható Magyarország Program keretein belül újra lehetőséget kapnak készségeiknek és képességeiknek megfelelő feladat végrehajtására.

Természetjáró szabadidő-szervező, túravezető munkakörben a többszázéves érintett kör megfelelő tájékoztatásához és felkészítéséhez, a túrák szervezéséhez és vezetéséhez, illetve az ezzel kapcsolatos terepmunkához ideális előképzettsége, felkészültsége van azoknak, akik a fegyveres testületekben korábban szolgálatot teljesítettek.

A jól szervezett vitorlástúra során a rendezvényszervező csapat minden tagja tisztában van a feladatával, annak részleteivel és a programok időzítésével. Rendelkezésre áll az összes hajó, felszerelés, és egyéb eszköz, amire a rendezvény során

szükség van. A vitorlástúra szervezőnek át kell látnia, hogy mi a projekt lényege, üzenete, és jó ötletekkel kell előállnia, hogy ezt az üzenetet eljuttassa a célközönség számára is.

2. A vitorlástúra szervező feladata

A vitorlás természetjárás szakanyag, valamint az erre épülő elméleti oktatási tananyag biztosítja a képzési programban résztvevő számára, hogy munkakörében képessé váljon az alábbi feladatok elvégzésére:

1. Vitorlás túrát tervez, előkészít és szervez, aminek során:

- részt vesz a túraútvonal előkészítésében és kialakításában;
- figyelemmel kíséri a túraútvonalak állapotát, a túrát befolyásoló tényezőket;
- kapcsolatot tart a szolgáltatókkal, a túrát vezető és kísérő személyzettel.

2. Vitorlás túrát bonyolít le, koordinál és felügyel, aminek során:

- közreműködik a megfelelő programok szervezésében és koordinálja ezeket,
- közreműködik a túrázók ellátásának és elszállásolásának megszervezésében;
- gondoskodik a szükséges felszerelésekről;
- tájékoztatást ad a helyi vitorlás életről, a tábor tervezett programjairól, válaszol a kérdésekre;
- bemutatja a látnivalókat, tájékoztat;
- ismerteti és betartatja a vendégekkel a vízi közlekedés és egyéb vízi tevékenységek szabályait;
- gondoskodik a túrázók biztonságáról, rendet, fegyelmet tart;
- gondoskodik a túra résztvevőinek pihenéséről, ellátásáról;
- figyelemmel kíséri a túrázók fizikai és egészségügyi állapotát, szükség esetén intézkedik;
- baleset esetén elsősegélyt nyújt, segítséget hív;
- betartatja a természetvédelemre vonatkozó szabályokat.

3. Hajójavítást kezdeményez, aminek során:

- figyelemmel kíséri a hajók állapotát, szükség esetén a javításról intézkedik.

1. *Mi a vitorlástúra szervező képzés célja?*
2. *Melyek a vitorlástúra szervező fontosabb feladatai?*
3. *Milyen feladatok elvégzésre kell, hogy képesség váljon a túraszervező?*
4. *Ki a képzés célcsoportja?*
5. *Milyen készségekkel és képességekkel kell, hogy rendelkezzen a jó túraszervező?*

IV. Vitorlástúrák szervezésének folyamata

Vitorlástúrák szervezésének folyamata a rendezvény előtt, alatt és után végrehajtandó feladatokból áll össze. A vitorlástúra szervezését meghatározó tényezők:

- Alapinformációk
  - Időpont
  - Időtartam
  - Helyszín
  - Résztevők (tervezett) létszáma
  - Hajók szükséges db száma
- Események
  - Főesemény (a fő funkcionális tartalom szerint)
  - Mellékesemény (kiállítás, műsoros program stb.)
  - Kiegészítő esemény (pl. kirándulás)
  - Protokolláris esemény (pl. megnyitó, záróesemény)
- A rendezvény szervezeti rendszere és folyamata
  - Szervezeti egységek részletes felsorolása és hatásköre
  - A rendezvény folyamatának leírása (tevékenység, határidő, végrehajtás)
- A résztvevők, közreműködők, jogi személyek
  - Résztvevő szervezetek (pl. szállítmányozó cég)
  - Közreműködő szervezetek
  - Szponzorok, támogató szervezetek
  - Alvállalkozó szervezetek
  - Beszállító szervezetek
  - Engedélyes szervezetek (pl. média, ajándékértékesítés, vendéglátók)
  - Hatósági szervezetek (pl. ÁNTSZ, rendőrség, mentők, tűzoltóság, BKV, önkormányzat)

1. A rendezvény előtti feladatok, avagy vitorlástúrák előkészítésének feladatai

- Szervezők kijelölése;
- Útvonaltervezés és kiválasztás;
- Túraterv készítése, pihenő és szálláshely kijelölése; programterv készítés;
- Túra meghirdetése;
- Helyszínekiválasztása;
- Időpont és időtartam kiválasztása, időterv készítés;
- Tárgyi és infrastrukturális feltételek biztosítása;
- Költségvetés, üzleti tervezés;
- Nyomtatványok, kiadványok tervezése;

- Kiegészítő szolgáltatások szervezése (pl. szállás, vendéglátás, közlekedés, turisztikai programok);
- Előzetes regisztráció;
- Jogi kérdések (szerződéskötés);
- Kockázatkezelés, felkészülés;
- Marketingfeladatok;
- Egyéb (pl. hatósági engedélyek beszerzése: közterület, rendőrség, ÁNTSZ, vám, tűzoltóság, orvosi ügyelet, légtérhasználat).

2. A rendezvény alatti feladatok, avagy vitorlástúrák

lebonyolításának feladatai

- Vendégek fogadása (transzfer szervezése);
- Programok koordinációja;
- Információs anyagok bekészítése, átadása;
- Helyszíni regisztráció;
- Környezetvédelem, és biztonság a rendezvényen;
- Marketing, PR feladatok;
- Elsősegély-nyújtási ismeretek, vízből mentés kimentettek és sérültek ellátásának ismeretei;
- fürdési szabályok ismeretei.

3. A rendezvény utáni feladatok, avagy Vitorlástúrák lebonyolítása

utáni, zárási feladatok

- Pénzügyi elszámolások;
- Utókalkuláció készítése;
- PR cikkek;
- Sajtóanyagok összegyűjtése;
- Dokumentálás;
- Értékelések, jelentések készítése;
- Rendezvény hatásvizsgálata;
- Egyéb (pl. referencia kérése).

4. Projekt-javaslat

1 napos vitorlás természetjárás rendezvény program- és időterv mintája a Balatonon

A túra időpontja: 2014. 07. 19. szombat
A túra időtartama: 1 nap
A túra útvonala: Balatonkenese - Balatonfüred - Balatonkenese
A túrán résztvevő csoport: budapesti diákok

- 06:55** Gyülekező Budapesten a Hősök terén (odaérkezés egyénileg)
- 07:00** Létszám ellenőrzése,
Rövid tájékoztató megtartása, (felelős: Gipsz Jakab)
Elindulás bérelt autóbusszal Balatonkenesére (max. 1 rövid pihenő útközben)
- 09:00** Megérkezés Balatonkenesére, megnyitó, tájékoztató a programokról
(A helyszínen molinók elhelyezése, felirat, szponzor tábla stb.)
- 09:30** A vitorlás kapitányának, legénységének és a hajónak a bemutatása;
Közlekedési, környezetvédelmi, biztonsági, stb. szabályok ismertetése
Elindulás Balatonfüredre
- 13:00-14:00** Ebéd Balatonfüreden, majd szabad program
- 15:00** Visszaindulás Balatonkenesére
- 18:00** Záró esemény Balatonkenesén
- 18:30** Visszaindulás Budapestre bérelt autóbusszal (max. 1 rövid pihenő)
útközben a rendezvényen készült fotók kiosztása adathordozón;
- 21:00** Visszaérkezés a Hősök terére, elköszönés (hazautazás egyénileg)

1. *Melyek a vitorlástúra szervezésének fontosabb feladatai?*
2. *Melyek a vitorlástúra előkészítésének fontosabb feladatai?*
3. *Melyek a vitorlástúra lebonyolításának fontosabb feladatai?*
4. *Melyek a vitorlástúra zárásának fontosabb feladatai?*

Felhasznált irodalom

1. Festetics György Program a magyar vitorlázás fejlesztéséért
2. Új Széchenyi Terv „Gyógyító Magyarország” programban: A vízi turizmus fejlesztése
3. 2000. évi XLII. Törvény a víziközlekedésről
4. 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelet a víziközlekedés rendjéről
5. 261/2008. (XI. 3.) Korm. rendelet a vízi személyszállítás feltételeiről
6. 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet a szabad vízben való tartózkodás alapvető szabályairól
7. 13/1996. (VI. 28.) BM rendelet a vízi közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról
8. 18/2011. (VI. 1.) BM rendelet a határvízen történő közlekedés engedélyezéséről

Záró tesztkérdések

1. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

A. Belvízi út: természetes és mesterséges felszíni víz;

B. Belvízi út: a kontinens határain belüli természetes és mesterséges felszíni víz;

A helyes válasz: „B”

2. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

A. Hajóút: a vízi útnak a nagyhajók közlekedésére kijelölt és kitűzött, ennek hiányában a nagyhajók által az adott vízállásnál rendszeresen használt része, továbbá a veszteglőhely vízterülete, valamint a kikötőhöz tartozó vízterület;

B. Hajóút: a vízi útnak a nagyhajók közlekedésére kijelölt és kitűzött része;

A helyes válasz: „A”

3. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

A. Kedvtelési célú hajózás: vízijármű nem gazdasági célú, szabadidő eltöltését szolgáló használata;

B. Kedvtelési célú hajózás: vízijármű szabadidő eltöltését szolgáló használata;

A helyes válasz: „A”

4. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

A. Gazdasági célú hajózási tevékenység: ellenszolgáltatásért, illetőleg egyéb nem gazdasági célú tevékenység kiszolgálása során végzett hajózási tevékenység

B. Gazdasági célú hajózási tevékenység: ellenszolgáltatásért, illetőleg egyéb gazdasági tevékenység kiszolgálása során, vagy annak érdekében végzett hajózási tevékenység

A helyes válasz: „B”

5. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

A. Kikötő: az úszólétesítmények kikötésére kijelölt vagy azok részére fenntartott parterület, amely alkalmas minden, víziközlekedéssel kapcsolatos tevékenység végzésére;

B. Kikötő: az úszólétesítmények kikötésére kijelölt vagy azok részére fenntartott parterület, amely alkalmas a víziközlekedéssel, személyek be- és kiszállításával, árukezeléssel, áruátrakással és elosztással, valamint az úszólétesítmények hajózásra alkalmasságának megőrzésével kapcsolatos tevékenység végzésére, és a hajózási hatóság üzemeltetési engedélyével rendelkezik;

A helyes válasz: „B”

6. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

- A. Vízi út: a víziközeledés pályája, a folyók, csatornák és tavak teljes szakasza.
- B. Vízi út: a víziközeledés pályája, a folyók, csatornák és tavak - miniszter rendeletében vízi úttá nyilvánított - szakasza vagy része

A helyes válasz: „B”

7. Az alábbi felsorolásból válassza ki a helyes megoldást!

- A. Vitorlás hajó: minden, csak vitorlával haladó hajó; a vitorlával haladó és egyidejűleg saját gépi hajtóberendezését is használó hajót géphajónak kell tekinteni.
- B. Vitorlás hajó: a vitorlával haladó és – nem folyamatosan - egyidejűleg saját gépi hajtóberendezését is használó hajó.

A helyes válasz: „A”

8. Az alábbi felsorolásból válassza ki a vitorlástúra előkészítésének feladatait!

- A. Túraterv készítése, pihenő és szálláshely kijelölése;
- B. Értékelések, jelentések készítése;
- C. Vendégek fogadása (transzfer szervezése);
- D. Pénzügyi elszámolások;
- E. Programok koordinációja;
- F. Túra meghirdetése;
- G. Programterv és időterv összeállítása;

A helyes válaszok: „A”; „F”; „G”

9. Az alábbi felsorolásból válassza ki a vitorlástúra lebonyolításának feladatait!

- A. Túraterv készítése, pihenő és szálláshely kijelölése;
- B. Értékelések, jelentések készítése;
- C. Vendégek fogadása (transzfer szervezése);
- D. Pénzügyi elszámolások;
- E. Programok koordinációja;
- F. Programterv és időterv összeállítása;

A helyes válaszok: „C”; „E”;

10. Az alábbi felsorolásból válassza ki a vitorlástúra lebonyolítása utáni feladatokat!

- A. Túraterv készítése, pihenő és szálláshely kijelölése;
- B. Értékelések, jelentések készítése;
- C. Pénzügyi elszámolások;
- D. Programok koordinációja;
- E. Programterv és időterv összeállítása;

A helyes válaszok: „B”; „C”;

11. Az alábbi felsorolásból válassza ki az IGAZ állítást!

- A. A túra során az utas jogosult a vízi járművön utazni, a kiszolgáló létesítményeket, berendezéseket használni és a személyszállításához kapcsolódó szolgáltatásokat igénybe venni.
- B. A túra során az utas jogosult a vízi járművön utazni, a személyszállításához kapcsolódó szolgáltatásokat igénybe venni, de nem jogosult a kiszolgáló létesítményeket, berendezéseket használni.

Az igaz állítás: „A”

12. Az alábbi felsorolásból válassza ki az IGAZ állítást!

- A. A Balaton 60 km hosszú, szélessége 5–10 km között ingadozik, vízfelületének nagysága ~1000 km².
- B. A Balaton 77 km hosszú, szélessége 1,3–14 km között ingadozik, vízfelületének nagysága ~600 km².

Az igaz állítás: „B”

13. Az alábbi felsorolásból válassza ki az IGAZ állítást!

- A. A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 51 § (1) bekezdése szerint hajózási tevékenység kizárólag hajózási engedély birtokában végezhető.
- B. A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 51 § (1) bekezdése szerint hajózási tevékenység - néhány kivételtől eltekintve, pl. kedvtelési célból - hajózási engedély birtokában végezhető.

Az igaz állítás: „B”

14. Az alábbi felsorolásból válassza ki az IGAZ állítást!

- A. A Balaton vízszintjének mesterséges szabályozását a siófoki zsiliprendszeren keresztül a Sió-csatorna biztosítja.
- B. A Balaton vízszintjének mesterséges szabályozását a Zala folyó biztosítja.

Az igaz állítás: „A”

15.Egészítse ki a hiányos mondatot úgy, hogy igaz legyen az állítás!

A 2000. évi XLII. Törvény a ..... szülő előírásokat tartalmazza.

A helyes válasz: víziközeledésről

16.Egészítse ki a hiányos mondatot úgy, hogy igaz legyen az állítás!

Az 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelet a ..... szülő előírásokat tartalmazza.

A helyes válasz: víziközeledés rendjéről

17.Egészítse ki a hiányos mondatot úgy, hogy igaz legyen az állítás!

A 261/2008. (XI. 3.) Korm. rendelet a ..... feltételeit határozza meg.

A helyes válasz: vízi személyszállítás

18.Egészítse ki a hiányos mondatot úgy, hogy igaz legyen az állítás!

A 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet a ..... való tartózkodás alapvető szabályait határozza meg.

A helyes válasz: szabad vízben

19.Egészítse ki a hiányos mondatot úgy, hogy igaz legyen az állítás!

A 18/2011. (VI. 1.) BM rendelet a ..... történő közzeledés engedélyezéséről

A helyes válasz: határvízben

20.Egészítse ki a hiányos mondatot úgy, hogy igaz legyen az állítás!

A Hajózási Szabályzat melléklete az ...../..... (XI. 22.) NFM rendeletnek, amely a víziközeledés rendjét határozza meg.

A helyes válasz: 57/2011.